

Thierry Maulnier

Autor: Karel Veliký

Před již více jak čtvrtstoletím vyvolalo pojmenování jednoho nového gymnázia, vystavěného na západním předměstí Nice, mezi levicovými a levičáckými křiklouny a popudlivými antirasisty z profese pořádný rozruch. Představte si to! Starosta Nice, kterým byl tehdy Jacques Médicin, je chtěl pojmenovat Lycée Thierry Maulnier. A k veliké nelibosti výše uvedených, stále vlivnějších protivníků své přání i prosadil! Jenže kdo to vlastně byl Thierry Maulnier, o němž Mauriac řekl, že „mohl být Sartrem své generace“?

«BIOITINERÁŘ»

Mládí

Thierry Maulnier je pseudonym Jacquese Louis André Talaganda. Narodil se 1. října 1909 v Alès, rodiče vyučují literatuře. Otec je zarytý republikán a zarputilý antiklerikál. Mimo to se chová jak naprostý domácí tyran a dvěma svým synům přikazuje nepřetržité studium. Jacques radosti studentského života nakonec stejně objeví na gymnáziu v Nice, avšak běda mu, přijede-li domů s jinými známkami než výbornými. „Despota“, jak mu bratři přezdívali, se rozzuří... Nicméně toto náročné vzdělávání má i své přednosti. Jacques je víc než znamenitý, víc než kultivovaný. A coby předčasně vyspělý student na podzim 1925 přechází do pařížského lycea Louis-le-Grand, dvouleté přípravy pro elitní École normale supérieure. Záhy si tam dobývá jistou reputaci: jeho vysoká figura, výjimečný rozhled i na odiv stavěná lehkomyšlnost přitahují pozornost. Rozhodl se totiž pro „zatvrzelé lajdáctví“

[čili pravý opak toho, k čemu ho tlačil otec], přesto „bakalářku“ složil na „dostatečnou“ – v době, kdy taková známka měla ještě hodnotu.

Seznamuje se zde s nerozlučnou dvojicí **Maurice Bardèche** a **Robert Brasillach**, s níž silně sympatizuje. I na „normale sup“ má daleko k tomu, aby se kál za svou ležérnost, jak přirozenou, tak nacvičenou, a znovu vyčnívá. Závěrečný diplom se zakládá na dizertaci, kterou většina *normaliens*-studentů pracně připravuje po celý rok. Nikolivěk on. On svou dizertaci věnovanou „Dramatu u Racina dle jeho předmluv“ sepsal pouhých osmačtyřicet hodin před termínem a přitom na výbornou [má 18 bodů z dvaceti možných]. Brasillacha, Bardèche a kamarády tím očividně ohromí. Vyhlídka, že se stane středoškolským profesorem jako jeho rodiče, ho ovšem vůbec neláká. Bude novinářem!

Žurnalista

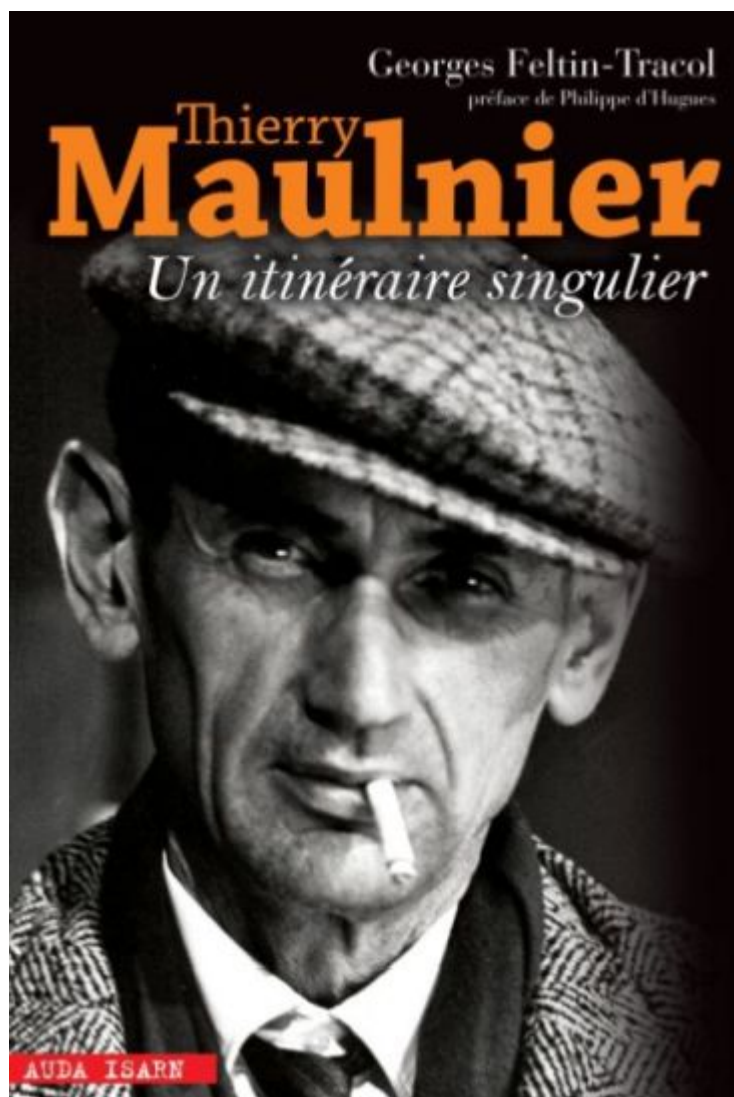
Ještě na lyceu objevuje **Charlese Maurrase** a monarchicko-nacionální Francouzskou akci, přidává se k ní a po nějaký čas je aktivní i u Králových kamelotů, kteří šíří její tisk a bijí se v ulicích s odpůrci. Sám již píše do maurrasovského studentského listu (*L'Etudiant français*) a právě tehdy si zvolil *nom de guerre*, které pak bude nosit do konce života: Thierry Maulnier. Díky kvalitě jeho článků roste počet předplatitelů, takže mezi radikálními pravičáky má již jméno. Ve dvaceti! Čeká ho ale vojenská služba, ze které si odnese hlavně živý pocit zbytečnosti a podprahový antimilitarismus. Po návratu jeho společenský život nabývá rychle na síle. Návštěvy divadel, kin a bister s kamarády Brasillachem, Bardèchem, **Georgesem Blondem**, **Kléberem Haedensem** a Josém Lupinem se doslova řetězí. Hodně se líbí ženám a vytrvale navštěvuje dodnes existující pařížské podniky jako La Coupole, Café de Flore nebo Lipp, pokud se tedy s přáteli zrovna nepotulují jen tak pěšmo velkoměstem. Jenže kde bere čas na psaní? Jeho způsobů vystihuje jedna anekdota. Příteli, poptávajícím se po úvodníku měsíce, klidně odpoví: „Je hotov.“ Když jej však přítel ihned požaduje, Thierry dodá: „Jen ho ještě musím napsat.“ **Claude Roy**, který za války přejde ke komunistům, o něm řekl: „Ten velkej pracant je zároveň i velkej lenivec.“ Což přesto nevysvětluje všechna jeho četná zpoždění při dostaveníčkách. Zamiluje se do **Dominique Auryové**, což je pseudonym A. C. Desclosové, která se s veselou Brasillachovou a Bardècheho partou často stýká. Mnohem později, v roce 1953, se pod jiným pseudonymem, Pauline Réage, stane slavnou coby autorka erotického románu *Historie d'O*, který měl problémy s cenzurou.

Nonkonformisté třicátých let

Třicátá léta 20. století byla dobou zvláštní a oslňující. Ve Francii se rozvíjí početná intelektuální sestava, v níž Thierry Maulnier sehraje velice důležitou úlohu. „Pozdvižení“ nové doby vyvolávají někdejší briandisté, naklonění budování evropské jednoty, „fašisté“ **Georgese Valoise** a ti „technici“ [dnes bychom řekli spíše „manažeři“], kteří později založí slavnou Synarchii, technokratickou strukturu v pozadí vichistického státního aparátu. Thierry patří k druhému směru a spolu s **Denisem de Rougemont** a **Robertem Aronem**, taktéž

vyššími z maurasiánství, zakládají Mladou pravici (**Jeune Droite**). V té souvislosti se nelze ubránit pomyšlení na německou **konzervativní revoluci**, neboť Maulnier napsal úvod k francouzskému vydání *Das Dritte Reich* od **Arthura Moellera van den Bruck**, jednoho z mistrů této myšlenkové školy. Přitom je třeba mít na paměti, že tato kniha z roku 1923 nemá s tehdy již existujícím hitlerovským hnutím nic společného a že ve Třetí říši byla nacionálněsocialistickými mysliteli hodnocena ne-li přímo odmítavě, pak přinejmenším rozporuplně. A Thierry píše a píše. Paul Sérant, budoucí autor **Fašistického romantismu**, o něm řekne, že „v doktrinní oblasti byl po určitou dobu pokládán za možného Maurrasova nástupce“. Jenže Maulnier je zapáleně revoluční, i když zároveň odhaluje katastrofální účinky modernity: „Moderní stroj musí vyrábět za každou cenu. Nevyrábíme už kvůli spotřebě, ale spotřebováváme kvůli výrobě. Vzniká z toho nová povaha, povaha nelidská, a pohrdání tím nejhodnotnějším, co civilizace vposledku má, pohrdání člověkem.“ Vzhledem k tomu zachází ve vzpouře ještě dál a vyzývá naopak k „pohrdání zákony“ takové společnosti, k jejich „porušování a ničení“ [vzpomeňme tu na Barrèsova *Nepřítele zákonů*, česky 1905!]. A stejně tak pohrdá prostředím oficiální [parlamentně-centristické] pravice, které z těchto norem tyje a žije. Napíše i tuhle vzpurnou, pro tehdejší nonkonformismus tak strašně výstižnou větu: „Nejsme ti toužebně očekávaní mladí odvážlivci, to posvátné vojsko, v jehož zjevení doufá konvenční pravice, aby jí zajistilo prodloužení časů ekvipáží, obranu zvyků, zvyklostí a obyčejů, Majetku, Rodiny a Morality, a - s trochou štěstí - snad i oživení doby, kdy ještě existovali nevolníci.“ Prosazuje konzervativně-revoluční syntézu, a tak jako Pierre Drieu La Rochelle „**fašistický socialismus**“ (*Socialisme fasciste*, 1934), který je mu jedinou životnou podobou socialismu. Nicméně dává si pozor na nálepky a importovat cizí totalitní vzory do Francie se zdráhá. Inspirován Leninem napíše: „Revoluce v zásadě nejsou masovým hnutím, hnutí mas se rodí až po revolucích. Uchopení moci, lstí nebo násilím, vyžaduje toliko zapálenou, soudržnou a patřičně zfanatizovanou menšinu.“

Příliš extrémní?

Georges Feltin-Tracol, *Thierry Maulnier, un itinéraire singulier* (Auda Isarn 2014)

V roce 1937 zakládá s **Jean-Pierrem Maxencem** týdeník *L'Insurgé politique et littéraire* [čili Politického a literárního povstalce], který se, mj., dovolává jak krajně levicového buřiče Julese Vallèse, autora stejnojmenného románu z dob Pařížské komuny [Povstalec, česky vyšel v překladu Jana Vladislava r. 1951], tak Édouarda Drumonta, dobře známého pro své protižidovsko-antikapitalistické [La France juive, 1886] a korporativistické názory [medailonek autora i s ukázkami ze „Židovské Francie“ sepsal Bojna-Karel Schwarzenberg pro 4. sv. sešitků *Pravicové postavy*, 1937]. Zajímavé je, že redakce později „nejfašističtějšího“ a nakonec i kolaboracionistického týdeníku *Je suis partout* [Všudybyl], zejména tedy Robert Brasillach a **Lucien Rebatet**, redakce, se kterou ostatně Maulnier v letech 1937-40 rovněž spolupracuje, se tehdy ještě k linii „Povstalce“ staví otevřeně nepřátelsky, neboť ji má za již „příliš extremistickou“! Proto nepřekvapí, že se Maulnier dočasně sblíží i s bývalým komunistou **Jacquesem Doriotem** a jeho Francouzskou lidovou stranou a přispívá do jejího hlavního tiskového orgánu *L'Emancipation nationale*. Při tom stále nesnáší konzervatismus, takže píše: „Od konzervativců nás dnes dělí něco jiného a mnohem víc než jen jejich zbabělost a podlost.“ (Má pravdu!) A upřesňuje: „Nejsou to jen způsoby, to, jak konzervativci jednají, je to konzervativní myšlení, jsou to konzervativní hodnoty, co je nám odporné.“ A dále: „Pryč s Posvátnou unií! S dnešní Francií nebudeme solidarizovat za žádných okolností.“ Načež uzavírá: „Naše jediná možná důstojnost spočívá v opozici, v odmítnutí, a až přijde den, v revoluci.“ Má přitom na mysli tehdejší třetí republiku, která „pro nás může být jen velkým nepřítelem lidu, symbolem jeho

staletého útlaku a krveprolití, která jej zajišťovala“ [6. únor 1934 je pouze posledním z nich]. Konstatuje a ujišťuje, že parlamentní „demokracie a kapitalismus jsou pouze jedno a totéž zlo: budou svrženy zároveň“. A nakonec slova vyřčená ještě před německým vítězstvím: „Francie je napadená země, země kolonizovaná, země podrobená cizí nadvládě.“

Za války

Ve čtyřicátém je záložní důstojník Jacques Talagrand mobilizován a odjíždí do první linie. Vítězné německé tažení ho záhy přiměje uchýlit se k **Léonu Daudetovi**, Maurrasovu starému soudruhu z Francouzské akce. Následně se připojí k „vichistickému odboji“, sabotujícímu spolupráci s Říší, což se v Paříži nelíbí jeho někdejšími přátelům z kolaboracionistického *Je suis partout*, kteří ho teď ve svých obsáhlých článcích sžíravě označují za „angloliberala“ a „gaullistu“. Lucien Rebatet zajde tak daleko, že ho ve svých slavných *Les Décombres* [Sutiny] nazve „podvědomým agentem Intelligence Service“! V *La Revue universelle* Maulnier nicméně sepsal a podepsal řadu statí, v nichž rozvíjí doktrinální osy vichistické Národní revoluce a 26. června 1941 se spolu s **Jean-Louisem Tixier-Vignancourem**, **Edouardem Frédéric-Dupontem** (který ještě v roce 1986 bude členem skupiny Národní fronty v Národním shromáždění!) a **Antoinem de Saint-Exupérym** se dokonce stává příslušníkem jednoho z efemérních výborů (Comité de Rassemblement pour la Révolution nationale). Napříště se však všem politickým závazkům vyhýbá a jakoukoli spolupráci s okupanty odmítá. V roce 1942 píše tyto řádky: „Pro Francii se jediná obroda, jediná možná existence, nachází se mimo demokratické i totalitní mýty.“

Po válce

11. září 1944 vychází po čtyřleté odmlce znovu deník *Figaro* [podle pozdější východní klasifikace list „krajně reakční“] a Maulnier na něm spolupracuje. Jeho první článek se týká „psanců“, což je samozřejmě narážka na velkolepý román Ernesta von Salomona *Die Geächteten*, a je adresován poraženým vojákům Třetí říše. Mnohé tím rozzuří, avšak jeho přátelé z odboje se za něho zaručí. Tak proklouzne sítím zatýkání, souzení a věznění. Tyto záruky mu však nezabrání, aby „rudou revoluci čtyřiačtyřicátého“: tu vztekla odbojářštinu v tisku ostře nenapadal ... brojí proti „novému teroru“. Pobouří ho zatčení a rozsudek smrti nad Robertem Brasillachem. Byl to on, kdo spolu s Brasillachovým advokátem Jacquesem Isornim sepsal petici De Gaullovi a dával ji umělcům a spisovatelům. Podepsali **François Mauriac**, Jean Cocteau, Paul Valéry, Paul Claudel, Albert Camus, Colette, Arthur Honnegger, Jean Anouilh, Jean Paulhan, Marcel Aymé a ještě mnoho dalších, De Gaulle se však obměkčit nedal a Brasillach je 6. února 1945 popraven zastřelením. Což Maulnier budoucímu prezidentu republiky nikdy neodpustí. Nadále se aktivně podílí na obraně obětí čistek. Přispěje k udělení milosti k smrti rovněž odsouzenému Rebatetovi, třebaže ten za války vůči

němu nešetřil invektivami. Omilostněný vzdá „tomuto muži se srdcem vzácné ušlechtilosti“ hold. Profesně pomůže přežít i Maurice Bardèchovi.

Zburžoaznění?

S **Marcelle Tassencourtovou**, svou novou manželkou, se kterou sdílí nemírnou lásku ke kočkám (mají jich snad deset) se věnuje dramaturgii a režii. Ve svých hrách kritizuje komunistickou soustavu, což mu sympatie sartrůvců a jiných slouhů kominterny samozřejmě nepřináší. Zato Francouzská akademie mu za celé dosavadní dílo v červnu 1959 uděluje Velkou cenu za literaturu. O pět let později bude zvolen akademikem a nahradí zemřelého Henryho Bordeauxe. Nadále přitom píše pro *Figaro*, kam dodává každodenní články nebo úvodníky až do roku 1987! Ve *Figaru* či v nakladatelství La Table Ronde, jemuž „vymyslel“ jméno, útočí otevřeně proti komunismu a jeho „užitečným idiotům“, vždyť dílo Karla Marxe zná dokonale ještě z časů Mladé pravice. On, který napsal esej s příznačným názvem *La face de méduse du communisme*, prudce odsuzuje rudou totalitu. Zároveň se však, stejně jako papež a řada jiných osobností světové úrovně, bere za případ Rosenbergových, židovských manželů, odsouzených ve Spojených státech amerických k smrti za špionáž. Vydali Sovětům tajemství atomové bomby a za to byli navzdory mobilizaci „světového veřejného mínění“ popraveni. Proč? Případ si zaslouží pár řádků vysvětlení. Američanům se totiž podařilo dešifrovat tajné zprávy, které Sověti zasílali svým „krtkům“, také Rosenbergovým, a měli tak o jejich zradě jasný důkaz. Jenže Sověti se o prolomení svých kódů nesměli dozvědět. Americký ministr obrany si proto soudce povolal tajně a důkazy o zradě jim předložil důvěrně, z veřejného pohledu to ovšem tehdy vypadalo, že manželé byli odsouzeni bez náležitých důkazů. Maulnierova domnělá politická „dezorientace“ zjevně rozčílila Jacquese Laurenta, který ji ironizoval ve svém časopise *La Parisienne* a maurrasisty kolem Pierra Boutanga. Maulnier se podle nich provinil už tím, že psal do novin (*Le Figaro*) s „ustrašenými názory“. Co by asi řekli dnes? Údajný zbloudilec se přitom angažoval ve prospěch Francouzské Indočíny a dále i ve prospěch Francouzského Alžírska. Nakonec ho však politický šlendrián čtvrté republiky dohnal k tomu, že začal podporovat návrat De Gaulla k moci. Generál pak svou autoritou ustavil poloprezidentskou republiku, na což radikální opozice reagovala vytvořením Organizace tajné armády (OAS), se kterou sympatizovala většina někdejších Maulnierových přátel. On však její pokus o státní převrat rozhodně odmítl. On, který jednu dobu spolupracoval i s revue *Défense de l'Occident* [Obrana Západu, podle stejnojmenné předválečné knížky maurrasiána H. Massise] svého starého přítele Bardècha, se přiblížil atlantistickým tezím a zároveň přitakává [protiatlantické a „protiunijní“/EHS/] De Gaullově zahraniční politice!

Avšak „jednou fašista, vždycky fašista“

Květnové události osmašedesátého Maulniera z tohoto (relativního) spánku opět probouzejí. **Dominique Venner**, který se s ním často vídal, k tomu řekne: „Koho by překvapilo, že se spisovatel ve svých takřka šedesáti liší od mladíka, jakým byl před třiceti lety? Nicméně mohu dosvědčit, že Thierry Maulnier zralého věku, kdy jsem ho poznal, byl mnohem méně zkrocený, než se mohlo zdát, mnohem méně změněný, než se dalo říct.“ Předsedá seminářům, jejichž hosty jsou **Giorgio Locchi**, Roland Gaucher, Paul Sérant, Jean Dutourd

nebo Raymond Ruyer. Akademik Maulnier také zaštiťuje první kolokvia GRECE a souhlasí s členstvím v patronátním výboru *Nouvelle École*, pozoruhodné revue Nové kultury, kterou řídí Alain de Benoist a Pierre Vial. A takto, nepřimo, předal pochodeň ideového boje od Mladé pravice a nonkonformistů třicátých let nonkonformistům let sedmdesátých, sdružených kolem GRECE a Nouvelle Droite...

Smrt

Muž, kterého Patrick Parment z *Rivarolu* v jednom z čísel neopravicových *Éléments* označil za „Ciorana bez hořkosti“ a jemuž Pierre Vial v tomtéž časopisu vzdal poctu pod titulkem „Povstalec Thierry Maulnier“, zemřel v sobotu 9. ledna 1988 v rezidenční obci Marnes-la-Coquette u Paříže.

***

Zdroj

Podle článku Roberta Spielera „Thierry Maulnier, l'insurgé“, napsaného původně pro časopis *Rivarol* u příležitosti vydání knížky *Thierry Maulnier, un itineraire singulier* (Auda Isarn 2014) od bývalého grecisty jménem Georges Feltin-Tracol. Spielerův text později vyšel na stránkách **Synthèse nationale** (13. listopadu 2014) a **Euro-synergies - Forum des résistants européens** (15. listopadu 2014), kde je archivován.

K orientaci [pozn. DP]:

U nás jsme se doposud o M. mohli dočíst toto:

Jedním z mladých intelektuálů ovlivněných (Jacquesem) Maritainem byl Jean-Pierre Maxence (nar. 1906), který přešel od Action française k duchovní kritice „světa bez mystiky“ a odmítal materialismus jak kapitalismu, tak socialismu. Maxence se stal autoritou skupiny Jeune Droite, kterou tvořili většinou odpadlíci od Action française. V roce 1932 převzal *Revue française*, poněkud omšelý konzervativní list, a otevřel jej mladým pravicovým intelektuálům, jako byli Thierry Maulnier a pozdější fašista Robert Brasillach. Ti se domnívali, že prožívají krizi civilizace sahající hlouběji než do politiky. Maulnier nazval jednu svou knihu *La crise est dans l'homme* (Krise je v člověku, 1932).

Maxencova *Revue française* skončila v roce 1933, její prapor později převzal časopis *Combat* (Boj), založený v lednu 1936 a řízený Thierrym Maulnierem. *Combat* představoval formující zkušenost pro mnohé mladé pravicové intelektuály té doby – Clauda Roye, Jacquese Laurenta, Maurice Blanchota – a jeho tón byl mnohem násilnější než tón jeho předchůdce.

„Nonkonformisté: výzva liberalismu 1932-1934“ v: J. Jackson, *Francie v temných letech 1940-1944* (BB/art s.r.o. 2006), s. 77, 78, 83.

Nonkonformisté jsou zajedno v tom, že odmítají „zavedený nepořádek“. Zdaleka však netvoří homogenní stranu, kterou by bylo možno zařadit na politickém poli ke krajní pravici. Ti, kdo se k ní nejvíce přibližují, tvoří kolem více či méně pomíjivých časopisů (jako např. *Les Cahiers*, *La Revue française*, o něco později *Combat*) skupinu „mladé pravice“. Ta soustřeďuje mladé intelektuály vzešlé z maurrasismu, které však strnulost AF podpořila v jejich netrpělivosti při hledání jiných témat k reflexi a seberealizaci. Setkáváme se zde vedle takového Roberta Maxence nebo Roberta Brasillacha (ti se stanou skutečnými fašisty) s muži, jako je Thierry Maulnier, Jean Fabrègues, Maurice Blanchot nebo Pierre Andreu. Skupina Nový řád [l'Ordre Nouveau] není příliš soustředěná kolem tradiční pravice, sdružuje od roku 1929 osobnosti jako je Denis de Rougemont, Daniel-Rops, Arnaud Dandieu, Alexandre Marx, také časopis [„techniků“] *Plans* Philippa Lamoura. Více „nalevo“, má-li vůbec taková charakteristika smysl, se sklony překročit tradiční rámeček, je revue *Esprit*, kterou od jejího založení řídí Emmanuel Mounier...

„Fašistické iluze a autoritářské pokušení“ v: M. Winock (ed.), *Historie extrémní pravice ve Francii* (Academia 1998), s. 117.

A ovšem, pro pojednání o „fašistických“ francouzských spisovatelích by bylo možné přijmout širší měřítko, než jsou ta má. Uvědomil jsem si to při četbě eseje *L'Introduction à l'histoire de la littérature «fasciste»*, publikované roku 1943 mladému spisovateli Jeanu Turlaisovi, který při osvobozování Paříže vstoupil do Leclerkovy armády a v dubnu 1945 byl zabit nepřítelem. Pro Turlaise je fašismus „subjektivní pojetí světa a života, etika; a zejména je to estetika“. Ve jménu této estetiky fašismus směle připisuje Plutarchovi, Corneillovi, Stendhalovi, Kiplingovi, ze současníků Brasillachovi a Drieuovi, rovněž ale Bernanosovi, Maulrauxovi a dalším. Přijetí obdobné perspektivy by mě přimělo hovořit o spisovatelích odboje – nejenom o Bernanosovi a Malrauxovi, ale i o Saint-Exupérym a Simone Weilové – , kteří v určitých ohledech byli svým „fašistickým“ protivníkům mnohem bližší než svým příležitostným „protifašistickým“ souputníkům. Upřednostnil jsem držet se měřítek přesnějších, a tedy vymezenějších. A proto zde nepojednávám o spisovatelích jako Pierre Gaxotte a Thierry Maulnier, blízkých fašismu v roce 1936, avšak v roce 1939 mu již vzdálených.

Paul Sérant, *Fašistický romantismus* (Délský potápěč 2021), s. 12-13.